

קצת מנהגי ודיני הפטרה לפרשת ויצא וקריאה בס"ת השם "יששכר":

והמנהג בק"ק פ"פ שמפטירין בויצא מן ועמי תלואים
עד סוף הנביא הושע דהיינו שתי הפטרות אלו ביחד,
שמספר מכל מה שאירע ליעקב [נוהג כצאן יוסף; וכן
מנהג בעלז, לוח תמידים כסדרם, לוח דבר יום ביומו].

קריאת שם יששכר

הרבה קהלות קורין כל השנה בחד שי"ן
בפ' ויצא (ל', י"ח) בענין קריאת מלת יששכר, ז"ל
הרמ"ה, כל אורייתא תרין שינ"ן כתיבי חד קרי בקמץ
וחד לא קרי לגמרי, ולא כמו שנוהגין קצת קוראים
לקרוא פעם הראשונה בשני שינ"ן, כי הלכה כפ"ן אשר
שלא לקרותו כלל והכי נקטינן [שלחן הקריאה דף ס"ה].
בשם יששכר קוראים רק שי"ן אחת בכל התורה [לוח
מנהגי אשכנז-ירושטני]. וכן מנהג בעלז [לוח דבר יום ביומו].
על פי כל המקורות מכל המדקדקים ראשונים
ואחרונים, תיבת "יששכר" יש בה קרי וכתוב,
שנכתבת בשתי שינ"ן, ונקראת "יששכר" בשי"ן אחת
בלבד, כדעת בן-אשר, בחילופי פ"ן אשר ופ"ן נפתלי,
וכן העיד רב האי גאון בדעת בן-אשר, וכן כתבו אבן-
עזרא (שמות א', ג'), רד"ק (דברי הימים א' ט"ו כ"ד),
רמ"ה (מסורת סייג לתורה, שורש שחר), מאירי (קריית ספר,
ויגש-ויחי), וכן נקט מנחת שי כאן, וכן נקטו שאר בעלי
המסורה והדקדוק [גליין טעמי המקרא-תורת הקורא].

יש קורין רק בפעם הראשונה בפ' ויצא בשני שינ"ן
מנהג חתם סופר קורין בשני שינ"ן, שם יששכר, רק
בפעם הראשונה, בפ' ויצא [מנהגי חת"ס - שילל-פ"ה
אות כ"ב; תורת משה, פרשת ויצא], וכן נוהגין [דברי שאול-
תניא-ויצא]. **החזו"א** צוה להבעל קורא הר"ד גביוף,
לקרא בפ' ויצא לבד, בשני שינ"ן [הגה"ק-אגרת כתבים
דרך אמונה], כן המנהג [מסורת משה-הגרמ"פ], [אה"מ,
וכן מצינו ב"ספר יהושע" באב"ד-תקפ"ט, סי' ע"ב; וכן מנהג
באבוב], וכן היה מנהג בעלז [לוח תמידים כסדרם].
הגר"י קניבסקי הנהיג שבפעם הראשונה שנזכרת, יש
לקרא "ישכר" ולחזור ולקרא "יששכר" [ארחות רבנו].
ובמעט קהילות נוהגים לקרוא "יששכר", יש
שקוראים כן רק בפעם הראשונה בלבד (בבראשית ל'
י"ח), ויש שקוראים כן בחומש בראשית בלבד, ויש
שקוראים כן עד פרשת פינחס בלבד, ויש שקוראים כן
בכל המקרא. ואין מקור קדום למנהגים אלו,
ונתחדשו בעקבות מה שכתב בס' נחלת יעקב (נדפס
בשנת תמ"ו), שחידש ע"פ דברי אגדה שיש לקרוא
"יששכר". אך דבריו הם נגד דעת בעלי המסורה
והמדקדקים ונגד המנהג, וכבר דחו גדולי המדקדקים
האחרונים את דבריו מכל וכל (המכתב מאליהו על האור
תורה, המדקדק רז"ה, ר' שלמה דובנא, רוו"ה. ועיין במאמר ר"ד
יצחקי בקובץ צפונות י"ז) [גליין טעמי המקרא-תורת הקורא].
וכתב בהיכל הברכה (קאמרנא) דמנהג רבו
מזידטשוב ז"ל, דקורין יששכר בשני שינ"ן בכל
המקרא, וכן נהגו כל הצדיקים ואמרו "ישכר פי דברי
שקר" עכ"ל. וכן נהג האדמו"ר ממונקאטש ז"ל
[דרכי חיים ושלום]. וכן מנהג קרלין "קורין יששכר מלא
כדכתיב" [מנהגי קרלין-הויזמאן; קובץ בית אהרן וישראל - נ"ח].

הפטרה לפרשת ויצא

מנהג רוב האשכנזים:

מתחילין, ויברך יעקב (הושע י"ב, פסוק י"ג), ומסיימים,
ופושעים יכשלו בס' (בסוף הושע).
מה שכתוב בחומשים "ויברך" לפרשת
וישלח, טעות סופר הוא, "ושייכה לפרשת ויצא"
(לבוש) [מגן אברהם סי' תכה, ט].
בקצת חמשים נרשמה לפרשת וישלח ההפטרָה
"ויברך יעקב" והיא טעות, פי הפטרה זו שייכת
לפרשת ויצא [שערי אפרים שער ט' סעיף י"ח], [קצור שו"ע
- סי' עט - דיני מפתיר].

הרבה קהלות אשכנזים, מסיימים ב"יכשלו בס' בלי להוסיף שום פסוקים

בפ' ויצא מפטירין אשכנזים, ויברך יעקב לבד,
ולא ראיתי לנהוג להוסיף פסוקים [לקט הקמח החדש-
מילואים-תמר דבורה, דף כ"ב, אות ס"ב].
במקומותינו נוהגין שלא להוסיף פסוקים [שטעסל, קובץ
נחלתנו-וישב - תשע"ח]; עד-יכשלו בס' [לוח חודש בחדש].
נוהגים ברוב תפוצות ישראל שלא להוסיף פסוקים
[ראפאפארט-קובץ שערי הלכות-אונגוואר].
בישיבת לייקווד מסיימים "יכשלו בס' ללא שום הוספה
[נוהג בחכמה לייקווד; לוח ההלכות והמנהגים].
ומסיימים ב"יכשלו בס' בלי להוסיף שום פסוקים
[לוח מנהגי אשכנז-ירושטני; אה"מ, וכן מנהג באבוב].
ויש שמסיימין "גריח לו פלגנון" (הושע פרק יד, ז') [לוח
א"י - טוקצינסקי-הצדקות המאוחדות בירושלים; לוח וילנא].
יש מוסיפין פסוקים כדי לסיים בטוב
יש מוסיפין מנביא יואל (פרשה ב'), פסוקים כ"ז-כ"ז;
בויצא מפטירין מן ויברך עד סוף הושע ואח"כ
פסוקים מיואל ואכלתם אכול וכו' וידעתם וכו', והוא
מטעם שצריך לסיים בדבר טוב, ובהושע נסתיים
ופושעים יכשלו בס' (ח"י אדם) [משנה ברורה סי' תכה,
סקכ"ב], וכן מנהג באיאן [לוח באיאן].

יש מוסיפין מנביא מיכה (פרשה ז'), פסוקים י"ח - כ';
בשבת פ' ויצא מסיימין, אחר פסוק "ופושעים יכשלו
בס'", בפסוקי מיכה, נושא עון ועובר על פשע וגו',
כדי לסיים בדבר טוב [שלחן הקריאה - דפוס בערלין-
תרמ"ב, דף קנ"ב ע"ב, בשם הרב בצלאל הכהן ז"ל מ"ץ דוילנא,
הובא בשער קריאת התורה - קאראסיק, סי' ד]; [לוח וילנא].
במקומות שנוהגין לקרוא מנביא הכתוב על קלף,
אין מוסיפין מנביא מיכה, כדי שלא לגלול יותר מכדי
שיפסיק המתורגמן [לוח א"י - טוקצינסקי]. כשקורין
מנביא (לא מחומש) אין מסיימין במיכה מחמת שהוא רחוק
[שו"ת אג"מ, או"ח ח"א, קעד].

הספרדים מתחילין ועמי תלואים

ועמי תלואים, עד-ובנביא העלה וגו', ויברך יעקב, ויש
בתרי עשר (הושע יא, ז - יב, יד) [רמב"ם יד החזקה - סדר
תפילות; וכן מנהג חב"ד], עד-גריח לו פלגנון [מנהגי קרלין].
ועמי תלואים, עד-בארץ תלאובות, בתרי עשר
(הושע יא, ז - יג, ה) [אבודרהם - סדר הפרשיות וההפטרות].
בישמח משה ואך פרי תבואה נראה שמפטירין
"ועמי תלואים" [וויסהויז - חומש קול יעקב החדש].